

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 9Co/236/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2210206315
Dátum vydania rozhodnutia: 07. 08. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Barcajová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2017:2210206315.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu: JUDr. Eva Barcajová a sudkýň: Mgr. Renáta Gavalcová a JUDr. Bibiána Ťažiarová, v právnej veci žalobcov: 1. T. T. L., nar. X.X.XXXX, bytom D., XXXX F., N. X-X/X/X, zastúpeného spoločnosťou: Hudec, s.r.o., IČO. 36 855 260, so sídlom Bratislava, Lazaretská 23, 2. I. L., nar. XX.X.XXXX, bytom tamtiež, zastúpenej advokátom: Mgr. Peter Németh, so sídlom Šamorín, Hlavná 25, proti žalovaným: 1. T. Q., nar. XX.X.XXXX, bytom F., W. XXX/X, 2. W. A., nar. X.X.XXXX, bytom Q. XXX, obe zastúpené advokátkou: JUDr. Sylvia Filipová, so sídlom Bratislava, Radvanská 1, o náhradu škody, na odvolanie žalobcov 1. a 2. proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda č. k. 9C/126/2010-462 zo dňa 10.5.2016, takto

rozhodol:

- I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.
- II. Žalovanej 1. a žalovanej 2. **p r i z n á v a** nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie návrh (akt. žalobu) zamietol a o náhrade trov konania rozhodol tak, že rozhodne do 30 dní, po právoplatnosti rozsudku.

2. Rozhodnutie súd prvej inštancie právne odôvodnil aplikáciou ust. § 3 ods. 1, § 106 ods. 1, § 137 ods. 1, § 139 ods. 2, 3, § 415, § 417 ods. 1, 2, § 420 ods. 1, 3, § 442 ods. 1, § 443, § 470 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, ako i s poukazom na procesné ust. § 151 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku.

3. Súd prvej inštancie vychádzal zo skutkových zistení, že žalobcovia boli v čase podania žaloby podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľnosti zapísanej na LV č. XXX pre kat. územie F., rodinný dom s. č. XXX, postavený na pozemku, parcela č. 2852 ako aj pozemku parcela č. 2852 zastavané plochy a nádvoria vo výmere 411 m² a parcela č. 2853 záhrady o výmere 391 m² v podiele 1/4-ine, na základe kúpnej zmluvy zo dňa 30.3.1998. Súdnym zmierom schváleným v konaní sp. zn. 9C/70/2005 dňa 4.10.2010 došlo k zrušeniu podielového spoluvlastníctva k sporným nehnuteľnostiam, keď celá nehnuteľnosť prešla do výlučného vlastníctva žalovanej 2. (aj podiel žalobcov 1), ktorá žalobcom vyplatila sumu 20.275 Eur. Podľa znaleckého posudku č. 73/2006 znalkyne Ing. Jolany Némethovej sa stavby nachádzajú v poruchovom stave, hodnota použiteľného materiálu získaného pri odstránení stavby, je vysoko teoretická, podľa znaleckého posudku č. 042/98 znalkyne Ing. Anny Juhasovej (použitý pri kúpnej zmluve zo dňa 30.3.1998) je vek pôvodnej časti rodinného domu 90 rokov, opotrebovanie počítala maximálne 80 %, cena 74.883,- Sk.

4. Predmetom sporu je zodpovednosť za škodu z dôvodu, že nebohý T. F. „konal“ úmyselne a nepretržite protiprávnym konaním spočívajúcim v porušení právnej povinnosti zabrániť vzniku škody podľa § 415 Občianskeho zákonníka, predmetnú nehnuteľnosť užíval výlučne sám a škoda mala vzniknúť

od nadobudnutia spoluvlastníckeho podielu žalobcami (30.3.1998) až do času smrti T. F. (zomrelý XX.X.XXXX).

5. Súd prvej inštancie právne uzavrel, že nemá preukázané konkrétne, v čom spočíva porušenie právnej povinnosti, nemá preukázanú existenciu takéhoto úkonu (T. F.), ktorý je v rozpore s objektívnym právom, existenciu škody, ako ani príčinnú súvislosť medzi porušením právnej povinnosti a škodou. Nárok žalobcov čo do zodpovednosti za škodu nie je preukázaný, nakoľko nie sú splnené zákonné predpoklady vzniku zodpovednosti za škodu.

6. Spôsob výpočtu výšky vzniknutej škody žalobcov pokladá okresný súd za neurčitý, nezrozumiteľný, postavený na domnienkach s poukazom na dopyt a ponuku na realitnom trhu za uvedené obdobia, ktoré podľa názoru okresného súdu mali nielen stúpajúcu ale aj klesajúcu tendenciu. Výpočty sú skresľujúce a zavádzajúce najmä z dôvodu, že nehnuteľnosť už nevlastnia a ich spoluvlastnícky podiel im bol vyplatený. Žalobcovia zaplatili za nehnuteľnosti kúpnu cenu 300.000,- Sk (9.958,17 Eur) a za spoluvlastnícky podiel im bola vyplatená suma 20.275,- Eur (konanie sp. zn. 9C/70/2005), teda viac ako o 100 % došlo k zhodnoteniu ich majetku bez pričinenia. V konaní žalobcovia nepreukázali, že došlo k zníženiu ich majetku vzhľadom na to, že došlo k vyplateniu ich spoluvlastníckych podielov (konanie sp. zn. 9C/70/2005). Podľa okresného súdu žalobcovia neprejavili vážny záujem o užívanie nehnuteľnosti, nevyužili ani jednu z možností: a) rozdelenie užívania veci tak, že jednotliví spoluvlastníci budú užívať určité, im vydelené časti spoločnej veci, b) jeden zo spoluvlastníkov bude užívať celú vec a ostatní dostanú náhradu (spravidla peňažnú), c) všetci spoluvlastníci budú vec užívať striedavo v určitých časových obdobiach (rozhodnutie R 54/1973).

7. Okresný súd ďalej uzavrel, že ani po viacerých výzvach nebolo žalobcami konkretizované, akého protiprávneho úkonu sa T. F. za života dopustil. Pred kúpou nehnuteľnosti (kúpnu zmluvou zo dňa 30.3.1998) mali žalobcovia vedomosť o zlom technickom stave stavby, s poukazom na obsah znaleckého posudku vyhotoveného v júni 1995 znalcom Vincentom Cíferským, ktorý ohodnotil rodinný dom - zostatkovou cenou 53.271 Sk, opotrebovanie: 80 % (čl. 416).

8. Po zhrnutí svedeckých výpovedí prvoinštančný súd dospel k záveru, že výpoveď T. Q. je zmätočná, čo do časových intervaloch. Výpoveďou svedkyne T. B. (matka svedkyne T. Q.) má preukázané, že od roku 1993 spornú nehnuteľnosť neobývala, jej spoluvlastnícky podiel v 1-ine bol vyplatený. Za užívanie spornej nehnuteľnosti od roku 1985 - 1993 neplatila, nakoľko užívala svoj spoluvlastnícky podiel, že nehnuteľnosť bola v zlom technickom stave, údržba, oprava sa vykonávala iba bežná a rekonštrukcia sa nevykonala z dôsledku nedostatku finančných prostriedkov.

9. Okresný súd poukázal na list žalobcu 1. zo dňa 6.7.2002 (na čl. 83), v zmysle ktorého stavbe neprpisuje žiadnu hodnotu, okrem použiteľného stavebného materiálu, ako aj na podanie žalobcu 1. zo dňa 5.5.2011 (čl. 218) uviedol, podľa ktorého v rokoch 1998 nevenoval veľkú pozornosť podielovému spoluvlastníctvu a hospodáreniu, presťahoval sa do Nemecka a hospodáreniu, sporadicky sa informoval u T. F. o nehnuteľnosti, poznal situáciu ohľadne hospodárenia na spornej nehnuteľnosti a v súlade s § 417 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, ak mali vedomosť, že sporná nehnuteľnosť chátra, mali zakročiť a zabrániť vzniku škody. Žalobcovia riadne a včas nezakročili, keď svojou vedomou nebanlivosťou a nečinnosťou dlhé roky nevyužili preventívno-právne prostriedky, ktoré im umožňuje platný právny poriadok.

10. Podľa prvoinštančného súdu od začiatku nadobudnutia spoluvlastníckeho podielu mali žalobcovia vedomosť o zlom technickom stave rodinného domu a vedeli, že na opravu a údržbu treba vynaložiť väčší finančný obnos, čo by podľa súdnych znalcov nebolo efektívne vzhľadom na opotrebovanosť, ako aj na vek nehnuteľnosti, dlhé roky nečinne čakali, nevyužili ani jednu z právnych inštitúcií, ktoré im platné právne predpisy umožňujú na ochranu svojich práv (zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, náhrada za užívanie nehnuteľností, predkupné právo za primeranú kúpnu cenu, atď...), keď (minimálne) od roku 2002, listom vyzvali T. zrušenie a vyporiadania podielového spoluvlastníctva, ale žalobu na súd podali až v roku 2005, ich nárok je premlčaný podľa § 106 Občianskeho zákonníka.

11. V danom spore žalobcovia nepreukázali, že by došlo ku zníženiu ich majetku, keď za nehnuteľnosti zaplatili kúpnu cenu 300.000 Sk (9.958,17 Eur). V súdnom konaní vedenom na tunajšom súde pod sp.

zn. 9C/70/2005 po uzavretí súdneho zmiernu bol im zaplatený ich spoluvlastnícky podiel vo výške 20.275 Eur, viac o 100 %, teda došlo k zhodnoteniu ich majetku bez pričinenia.

12. Žalobcovia neunesli dôkazné bremeno (nepopísali vzniknutú škodu na nehnuteľnosti, ako ju T. F. spôsobil, ako k jej vzniku došlo, prečo majú za ňu zodpovedať T. F. alebo jeho právni nástupcovia), ich nárok je premlčaný, preto okresný súd ich žalobu zamietol.

13. O náhrade trov konania okresný súd rozhodol podľa § 151 ods. 1, 3 Občianskeho súdneho poriadku, nakoľko sa jedná o zložitú reštančnú vec.

14. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalobca 1., ktorým navrhol napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť (vytýčiť pojednávanie) a vrátiť mu vec na ďalšie konanie a rozhodnutie. Poukázal na § 205 ods. 2 písm. a) v spojení s § 221 ods. 1 písm. f), c), d), f) Občianskeho súdneho poriadku. Argumentoval tým, že súd prvej inštancie na jednej strane konštatuje, že škoda nevznikla a zároveň uzaviera, že uplatnený nárok je premlčaný, ale ak je premlčaný musel vzniknúť. Okresný súd nechal do úvahy, že T. F. ako majoritný spoluvlastník stavby rodinného domu mal povinnosť túto udržiavať podľa § 86 ods. 1 zákona č. 50/1976 Zb. tak, aby čo najviac predĺžil životnosť stavby a nie nechať ju zámerne schátrať po tom, ako stavbu opustili poslední užívatelia manželia Q. v roku 2002. Medzi nadobudnutím podielu a jeho prevodom je časový interval 12 rokov, dohoda o vyporiadaní spoluvlastníctva (sp. zn. 9C/70/2005) riešila vyporiadanie pozemkov a stavieb v stave a cene v čase vyporiadania a zníženia hodnoty stavby rodinného domu a jej príslušenstva (bez pozemku) sa netýkala. Hoci okresný súd považoval určenú výšku škody za neurčitú, nenariadil znalecké dokazovanie, nevypočul znalcov a svedka pán Q.. Predložené listinné dôkazy hodnotil ako znalecké posudky, hoci takýto postup nie je v súlade s § 127 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku. V súvislosti s príčinnou súvislosťou okresný súd nezohľadnil písomné vyjadrenie zo dňa 24.4.2016 (žalobca pripustil, že je logické, ak okresný súd nerozvádza záver o príčinnej súvislosti, keď dospel k záveru o neexistencii škody a neexistencii porušenia právnej povinnosti). Má za to, že povinnosť podľa § 417 Občianskeho zákonníka si splnil, keď vyzýval pána F., aby zabezpečil užívanie spoločnej nehnuteľnosti, čo odmietol, reagoval až listom zo dňa 14.3.2003, na výzvu právneho zástupcu v súvislosti s výzvou na zaplatenie podielu z odplaty za užívanie spoluvlastníctva. Má za to, že vo veci konal a rozhodol sudca, ktorý mal byť vylúčený, čím sa zasiahlo do jeho práva na prístup (k nezávislému a nestrannému súdu).

15. Proti tomuto rozsudku podala odvolanie žalobkyňa 2., ktorým navrhla zrušiť napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie a vrátiť mu vec na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Poukázala na § 205 ods. 2 písm. a), b), c), d), e), f) Občianskeho súdneho poriadku. Argumentovala tým, že okresný súd nevykonal žalobcami navrhované dokazovanie výsluchom svedkov: F. W., L. W., V. Q., ktorí sa mali vyjadriť k hospodáreniu s nehnuteľnosťou nebohým T. F.. Skutočnosť, prečo okresný súd odmietol vykonať navrhnuté dôkazy, nevyplýva z odôvodnenia rozsudku, je preto nepreskúmateľné. Skutočnosť, že osoby (T. B.-sestra T. F., s deťmi T. M. a T. Q. podľa odpovede Mesta Šamorín zo dňa 4.2.2016) mali v nehnuteľnosti trvalý pobyt do roku 2000 vylučuje, že by nehnuteľnosť nebola užívaniaschopná, čo uviedli aj svedkyne, ktoré ju užívali. Čo potvrdzuje tvrdenie žalobcov, že ako menšinoví podieloví spoluvlastníci boli z užívania nehnuteľnosti vylúčení. Poukázala na § 415 Občianskeho zákonníka, keď porušenie preventívnej povinnosti sa stáva dôvodom vzniku všeobecnej zodpovednosti za škody, pokiaľ sa nedokáže porušenie povinnosti podľa určitého konkrétneho ustanovenia, či už Občianskeho zákonníka alebo iného zákona. Má za to, že je daná príčinná súvislosť medzi opomenutím právneho predchodcu žalovaných a vzniknutou škodou, ktorú preukázali znaleckými posudkami. Žalované výšku škody nijako nenamietali, konajúci súd v konaní neuviedol, že škodu nemá za preukázanú, za účelom ustálenia výšky škody nevykonal dokazovanie. Okresný súd odmietol vypočítať znalkyne ako (odborných) svedkov k ich znaleckým zisteniam. Pokiaľ mal okresný súd za nepreukázanú výšku škody znaleckými posudkami zo strany žalobcov, mal vo veci nariadiť znalecké dokazovanie za účelom zistenia výšky škody na nehnuteľnosti. Má za to, že škoda vznikla v priamej príčinnej súvislosti s neužívaním/neprimeraným, resp. devastujúcim užívaním veci zo strany T. F. ako väčšinového spoluvlastníka, ktorý stavbu nijako neudržiaval, hoci tak bol povinný v zmysle § 86 ods. 1 Stavebného zákona ale tiež bol povinný podľa § 415 OZ. Nevykonaním navrhnutých dôkazov potrebných pre rozhodnutie vo veci namietala odňatie jej možnosti konať pred súdom. Poukázala na nález ÚS SR IV. ÚS 115/03, v zmysle ktorého súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka na také odôvodnenie, ktoré dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany. Má za to, že rozhodnutie je nepreskúmateľné, keď okresný súd nedodrжал § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho

poriadku, jeho rozhodnutie neobsahuje rozbor úvah, ktorými sa riadil pri svojich záveroch a pri svojom rozhodovaní.

16. Žalované odvolanie nepodali, k odvolaniam sa žalobcov sa nevyjadрили.

17. Odvolací súd vo veci rozhodoval podľa ustanovení zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku účinného od 1.7.2016, ktorým bol zrušený doterajší zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len OSP), pričom podľa ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

18. Krajský súd Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 zák. č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku účinného od 1.7.2016 - ďalej len CSP), po zistení, že odvolania boli podané včas (§ 204 ods. 1 OSP, aktuálne § 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - zároveň stranou, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 201 OSP, akt. § 359 CSP), proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie v čase jeho podania pripúšťal (§ 201 a 202 OSP, akt. § 355 ods. 1 CSP), po skonštatovaní, že podané odvolania majú zákonné náležitosti (§ 205 ods. 1 OSP, akt. § 127 a § 363 CSP) a že odvolatelia použili zákonom prípustné odvolacie dôvody (žalobca § 205 ods. 2 písm. a/, b/, c/, d/, e/, f/, akt. § 365 a/, c/, d/, f/, g/, h/), preskúmal napadnuté rozhodnutie v medziach daných rozsahom (§ 379 CSP) a dôvodmi odvolaní (§ 380 ods. 1 CSP), s prihliadnutím ex offa na prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok, ktoré nezistil (§ 380 ods. 2 CSP), súc pritom viazaný skutkovým stavom, ako ho zistil súd prvej inštancie, bez potreby zopakovať alebo doplniť dokazovanie (§ 383 CSP), postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario), bez potreby doplnenia dokazovania, keď miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku bolo oznámené na verejnej tabuli a na webovej stránke súdu minimálne 5 dní pred jeho vyhlásením (§ 219 ods. 3 CSP), a dospel k záveru, že odvolaniam žalobcov nie je možné priznať úspech, keďže rozsudok súdu prvej inštancie je vecne správny, v dôsledku čoho boli splnené podmienky pre jeho potvrdenie v zmysle § 387 CSP.

19. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu vymedzeným rozsahom a dôvodmi odvolaní žalobcov bolo posúdiť, či súd prvej inštancie rozhodol vo veci správne, ak žalobu v celom rozsahu zamietol z dôvodu nepreukázania predpokladov vzniku škody a premlčania podľa § 106 Občianskeho zákonníka, s poukazom na odvolacie argumenty uplatnené odvolateľmi.

20. Ustanovenie § 420 Občianskeho zákonníka u <.pravuje všeobecnú zodpovednosť fyzických osôb a právnických osôb, ktorá prichádza do úvahy vždy vtedy, keď nejde o niektorý z prípadov osobitnej zodpovednosti za škodu, ktoré sú upravené v § 421 až 437, resp. v ďalších ustanoveniach Občianskeho zákonníka, alebo o prípady osobitnej zodpovednosti, ktoré sú upravené osobitnými zákonmi (napr. zodpovednosť za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci). Predpokladom vzniku každej občianskoprávnej zodpovednosti je: 1. protiprávny úkon, 2. spôsobenie škody a 3. príčinná súvislosť medzi protiprávnym úkonom a škodou. V niektorých prípadoch sa vyžaduje aj zavinenie. V prípade, keď sa vyžaduje aj zavinenie škodcu, ide o subjektívnu zodpovednosť, v prípade, keď sa zavinenie nevyžaduje, ide o objektívnu zodpovednosť. Všeobecná zodpovednosť za škodu podľa § 420 spočíva v zavinení škodcu, pričom zavinenie škodcu sa podľa zákona predpokladá (prezumpcia zavinenia). Ust. ods. 3 § 420 OZ <. umožňuje vyvinenie - exculpáciu preukázaním škodcu, že škodu nezavinil.

21. V § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka je <.vyjadrená zásada, že každý, t.j. tak fyzická osoba, ako aj právnická osoba, zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti. Predpokladom vzniku tejto zodpovednosti je, že niekto porušil určitú povinnosť (pričom nezáleží na tom, či ide o povinnosť vyplývajúcu z určitého záväzkovo-právneho vzťahu alebo o povinnosť uloženú priamo zákonom) a porušením tejto povinnosti spôsobil inej osobe škodu. Spôsobenie škody inej osobe a príčinná súvislosť medzi protiprávnym konaním (porušením povinnosti) a vzniknutou škodou sú ďalšími podmienkami vzniku všeobecnej zodpovednosti za škodu podľa tohto ustanovenia. V súvislosti s odsekom 3 tohto ustanovenia však treba konštatovať, že ďalšou podmienkou vzniku všeobecnej zodpovednosti za škodu je aj zavinené konanie škodcu, aj keď zavinenie škodcu sa podľa odseku 3 predpokladá. V tomto ustanovení sa predpokladá iba nedbanlivostné zavinenie. Existenciu úmyslu treba dokázať. Prípadná zodpovednosť (T. F.) podľa § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka je pritom založená na prezumovanom nedbanlivostnom zavinení, čiže nebolo povinnosťou žalobcov zavinenie

škodcu preukazovať, ale práve naopak, bolo na škodcovi preukazovať, že spôsobenie škody v danom prípade nezavinil.

22. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že nárok žalobcov čo do zodpovednosti za škodu nie je preukázaný, nakoľko nie sú splnené zákonné predpoklady vzniku zodpovednosti za škodu a teda nebol preukázaný základ ich žalobného nároku.

23. Podľa § 123 Občianskeho zákonníka, vlastník je v medziach zákona oprávnený predmet svojho vlastníctva držať, užívať, požívať jeho plody a úžitky a nakladať s ním.

24. Podľa § 137 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podiel vyjadruje mieru, akou sa spoluvlastníci podieľajú na právach a povinnostiach vyplývajúcich zo spoluvlastníctva k spoločnej veci.

25. Podľa § 139 ods. 2 Občianskeho zákonníka, o hospodárení so spoločnou vecou rozhodujú spoluvlastníci väčšinou počítanou podľa veľkosti podielov. Pri rovnosti hlasov, alebo ak sa väčšina alebo dohoda nedosiahne, rozhodne na návrh ktoréhokoľvek spoluvlastníka súd.

26. Z uvedených ustanovení je zrejmé, že všetci spoluvlastníci majú právo držať a užívať predmet svojho spoluvlastníctva, požívať jeho plody a úžitky a nakladať s nimi, a to v rozsahu zodpovedajúcom veľkosti ich podielov. V neposlednej rade je na tomto mieste treba uviesť, že vlastník veci môže vec, pokiaľ tomu nebráni zákon, nechať nevyužitou, urobiť ju neupotrebitelnou, opustiť ju, zanedbať aj starostlivosť o ňu a pod. Aby však toto právo mohlo byť vôbec realizované, stanoví zákon, ako pri pluralite vlastníkov k jednej veci vyjadruje podiel jednotlivých spoluvlastníkov na právach a povinnostiach vyplývajúcich zo spoločného vlastníctva k veci a zároveň určuje spôsob, ako sa vytvára vôľa spoluvlastníkov pri hospodárení so spoločnou vecou. Pojem hospodárenia so spoločnou vecou zahŕňa tiež spôsob užívania veci, spoluvlastníci rozhodujú väčšinou, počítanou podľa veľkosti podielov s tým, že pri dosiahnutí takto kvalifikované väčšiny sa tomuto rozhodnutiu ostatní (menšinoví) spoluvlastníci musia podriaďiť (§ 139 ods. 2 Občianskeho zákonníka). Aj keď užívanie spoločnej veci niektorým z jej spoluvlastníkov je súčasťou obsahu vlastníckeho práva (v miere danej veľkosťou jeho spoluvlastníckeho podielu), z takej úpravy vyplýva, že realizácia tohto práva vyžaduje splnenie ďalšieho zákonného predpokladu, ktorým je rozhodnutie väčšiny spoluvlastníkov, prípadne za stanovených podmienok rozhodnutia súdu. Obdobne je treba dovodiť, že aj prípadná požiadavka spoluvlastníka, aby s vecou bola hospodárené spôsobom prinášajúci finančný prospech, môže byť vyhovievané iba na základe § 139 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Tak ako aj individuálny vlastník veci je oprávnený rozhodnúť o užívaní veci určitým spôsobom, bol aj väčšinový spoluvlastník (pri dodržaní uvedeného mechanizmu) oprávnený rozhodnúť o užívaní veci spôsobom, ktorý považoval za vhodný, teda aj taký, ktorý pre neho nebol z hľadiska finančného prínosu.

27. Z ustanovenia § 137 ods. 1 <. Občianskeho zákonníka v spojení s § 139 ods. 2 <. Občianskeho zákonníka vyplýva, že každý spoluvlastník je oprávnený a zároveň povinný podieľať sa, a to práve v miere vyjadrenej jeho spoluvlastníckym podielom, na tých právach a povinnostiach, ktoré vyplývajú zo spoluvlastníctva k spoločnej veci. Pokiaľ podľa § 139 ods. 2 <. Občianskeho zákonníka v znení účinnom do 31. decembra 1991 (do účinnosti zákona č. 509/1991 Zb. <.) v prípade nezhôd spoluvlastníkov o ich právach a povinnostiach vyplývajúcich zo spoluvlastníctva veci rozhodoval súd na návrh niektorého z nich, podľa § 139 ods. 2 <. Občianskeho zákonníka v znení po uvedenom dni rozhodujú o hospodárení so spoločnou vecou spoluvlastníci väčšinou počítanou podľa veľkosti podielov.

28. Ustanovenie § 139 ods. 2 <. Občianskeho zákonníka pre prijímanie rozhodnutia spoluvlastníkov o hospodárení so spoločnou vecou nepredpisuje žiadnu osobitnú procedúru ani uskutočnenie formálneho hlasovacieho aktu a pre rozhodnutie samé nepredpisuje žiadnu obligatórnu (napríklad písomnú) formu ani výslovne nedefinuje jeho náležitosti. Uvedené zákonné ustanovenie predpokladá, že proces vytvárania kolektívnej vôle spoluvlastníkov nebude len záležitosťou niektorého spoluvlastníka a že sa na procese prijímania rozhodnutia zúčastnia všetci spoluvlastníci (pozri slová „rozhodujú spoluvlastníci“). To v plnom rozsahu platí aj v prípade spoluvlastníckeho vzťahu, v ktorom veľkosť spoluvlastníckeho podielu zabezpečuje určitému spoluvlastníkovi také dominantné postavenie, ktoré mu pri rozhodovaní napokon vždy umožní presadiť svoju vôľu aj proti vôli ostatných spoluvlastníkov.

29. Žalobca 1. namietal v odvolaní, že súd prvej inštancie na jednej strane konštatuje, že škoda nevznikla a zároveň uzaviera, že uplatnený nárok je premlčaný, ale ak je premlčaný musel vzniknúť. Tu odvolací súd uzatvára, že zo strany prvoinštančného súdu bolo nedôvodným zaoberať sa v konaní aj vznesenou námietkou premlčania, keďže z výsledkov vykonaného dokazovania mal za to, že žalobcovia neunesli dôkazné bremeno ohľadom žalovaného nároku, keď nepreukázali existenciu predpokladov vznik zodpovednosti (T. F.) za žalobcami tvrdenú škodu, s čím sa odvolací súd stotožnil. Ani uvedené, však nemá vplyv na správnom záver prvoinštančného súdu o zamietnutí žaloby. V súvislosti so vznikom škody odvolací súd ešte dopĺňa, že podľa výkladu § 442 ods. 1 Občianskeho zákonníka, tento nerieši len otázku obsahu náhrady škody (hradí sa zásadne len skutočná škoda), ale v súvislosti s úpravou spôsobu náhrady tejto škody obsahuje vlastne i pokyn pre riešenie rozsahu náhrady škody. Ak totiž stavia na prvé miesto úhradu škody v peniazoch a uvedenie do predošlého stavu len vtedy, ak o to poškodený požiada a zároveň aj za splnenia možnosti a účelnosti uvedenia do predošlého stavu, je treba vychádzať z toho, že náklady na uvedenie do predošlého stavu určujú aj rozsah náhrady. Prípadná peňažná náhrada musí preto zodpovedať nákladom, ktorých by bolo treba na uvedenie do pôvodného stavu za splnenia podmienky účelnosti a nevyhnutnosti. Za škodu sa v právnej teórii aj praxi považuje ujma, ktorá nastala v majetkovej sfére poškodeného, a je objektívne vyjadriteľná všeobecným ekvivalentom, t.j. peniazmi. Skutočnou škodou na veci je nutné rozumieť takú ujmu, ktorá znamená zmenšenie majetkového stavu poškodeného oproti stavu pred škodnou udalosťou a ktorá predstavuje majetkové hodnoty, ktoré je treba vynaložiť na uvedenie veci do predošlého stavu. Bez ohľadu na to, že Občiansky zákonník v znení účinnom od 1.1.1992 (po novele uskutočnenej zákonom č. 509/1991 Zb.) uprednostňuje náhradu v peniazoch pred tzv. naturálnou reštitúciou (uvedením do predošlého stavu), sú aj naďalej uplatniteľné závery, ktoré k definícii škody formuluje stanovisko Najvyššieho súdu ČSSR Cpj 87/70, publikované pod č. 55 v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk, ročník 1971, pretože ak sa vyjadruje škoda porovnaním majetkového stavu poškodeného pred a po poškodení, potom aj rozsah náhrady v peniazoch musí zohľadňovať výšku prostriedkov (vyjadrenú v peniazoch) nutnú k obnove pôvodného majetkového stavu. Súd musí nielen rešpektovať právo, ale jeho výklad a aplikácia musia smerovať k spravodlivému výsledku. Inými slovami, právo musí byť predovšetkým nástrojom spravodlivosti, nie súborom právnych predpisov, ktoré sú mechanicky a formalisticky aplikované bez ohľadu na zmysel a účel toho ktorého záujmu chráneného príslušnou normou. V danom prípade je zmyslom a účelom ustanovenia, priznávajúceho poškodenému právo na náhradu škody, zabezpečiť, aby mu v plnej miere bola kompenzovaná majetková ujma. Odvolací súd považuje záver okresného súdu o tom, že existencia škody nebola žalobcami preukázaná za správny, keďže nedošlo k zmenšeniu ich majetku s poukazom súdny zmier uzavretý v konaní sp. zn. 9C/70/2005 zo dňa 4.10.2010 (právoplatný dňa 30.10.2010), podľa ktorého žalovaná 2. vyplatila žalobcom za hodnotu spoluvlastníckeho podielu na nehnuteľnosti (vrátane rodinného domu) sumu 20.275,- Eur v súvislosti so zrušením a vyporiadaním podielového spoluvlastníctva. Žalobcovia nadobudli svoj spoluvlastnícky podiel na nehnuteľnosti (vrátane rodinného domu) kúpnu zmluvou zo dňa 30.3.1998 za kúpnu cenu 300.000,- Sk (9.958,17 Eur) od predávajúceho Q. U. (na č. I. 46). V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na to, že aj predmetná kúpna zmluva obsahuje odkaz na znalecký posudok č. 042/98 zo dňa 26.2.1998 Ing. Anny Juhasovej, ktorý okresný súd cituje aj v napadnutom rozsudku, z ktorého vyplýva zistená cena rodinného domu 89.639,- Sk (2.975,47 Eur), opotrebenie max. 80 %, životnosť 10 rokov (cena pozemku 88.220,- Sk, celkovo zistená cena 227.275,- Sk/7.544,15 Eur).

30. Pokiaľ žalobca 1. v odvolaní poukazuje na § 86 ods. 1 zákona č. 850/1976 Zb. vo vzťahu k T. F., odvolací súd uvádza, že povinnosť v zmysle tohto citovaného zákona (čo žalobca 1. opomína) sa týkala aj samotných žalobcov (ako podielových spoluvlastníkov), ale práve v kontexte ods. 2 (ak vlastník stavbu riadne neudržiava, môže mu stavebný úrad vo verejnom záujme nariadiť, aby sa v určenej lehote a za určených podmienok postaral o nápravu. Užívatelia bytov a nebytových priestorov sú povinní umožniť vykonanie nariadenej údržby stavby) a teda postupu stavebného úradu vo verejnom záujme v súvislosti s nariadením nápravy v prípade, že vlastník túto neudržiava v dobrom stave tak, aby čo najviac predĺžila jej užívateľnosť. Odvolací súd prisvedčil tvrdeniu žalobcu 1. (v odvolaní), že dohoda o vyporiadaní podielového spoluvlastníctva (konanie vedené pod sp. zn. 9C/70/2005) riešila vyporiadanie pozemkov a stavieb v stave a v cene v čase vyporiadania, avšak nemôže súhlasiť s tým, že táto neriešila (prípadné) zníženie (zvýšenie) hodnoty stavby rodinného domu, keďže hodnota vyplateného spoluvlastníckeho podielu žalobcom (20.275,- Eur) zahŕňa aj hodnotu rodinného domu, ktorého podielovými spoluvlastníkmi v čase zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva boli aj žalobcovia. V tejto súvislosti odvolací súd opäť poukazuje na to, že žalobcovia nadobudli nehnuteľnosti vrátane rodinného domu za kúpnu cenu 300.000,- Sk (9.958,17 Eur) a teda vyplatením

hodnoty spoluvlastníckeho podielu získali vyššiu sumu o viac ako 100 % (čo konštatoval aj okresný súd v preskúmanom rozhodnutí) a teda pôvodná hodnota spoluvlastníckeho podielu žalobcov sa v skutočnosti zvýšila. Subjektívny názor žalobcu, že nerozumie konštatovaniu okresného súdu o nepreukázaní vzniku škody, odvolací súd nezdieľa a poukazuje na odôvodnenie napadnutého rozsudku, v ktorom sa okresný súd náležitým spôsobom vysporiadal s dôvodmi, prečo považoval nárok žalobcov za nedôvodný s poukazom na nepreukázanie predpokladov vznik zodpovednosti T. F. za (prípadnú škodu) žalobcov, keď určenie výšky škody v žalobe nie je dôkazom o jej vzniku.

31. Podľa § 125 ods. 1 OSP (akt. § 187 CSP), za dôkaz môžu slúžiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť stav veci, najmä výsluch svedkov, znalecký posudok, správy a vyjadrenia orgánov, fyzických osôb a právnických osôb, listiny, ohliadka a výsluch účastníkov. Pokiaľ nie je spôsob vykonania dôkazu predpísaný, určí ho súd.

32. Podľa § 127 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (akt. § 207 CSP), ak závisí rozhodnutie od posúdenia skutočností, na ktoré treba odborné znalosti, ustanoví súd po vypočutí účastníkov znalca. Súd znalca vyslúchne; znalcovi môže tiež uložiť, aby posudok vypracoval písomne. Ak je ustanovených niekoľko znalcov, môžu podať spoločný posudok. Namiesto výsluchu znalca môže sa súd v odôvodnených prípadoch uspokojiť s písomným posudkom znalca.

33. S námietkou žalobcu 1., že okresný súd listinné dôkazy hodnotil ako znalecké posudky, hoci takýto postup nie je v súlade s § 127 ods. 1 OSP, odvolací súd uvádza, že citované ustanovenie upravuje procesný postup v prípade, ak súd rozhodne o ustanovení znalca z dôvodu, že rozhodnutie závisí od posúdenia skutkových okolností, na ktoré treba odborné znalosti. Z obsahu spisu však vyplýva, že okresný súd citované ustanovenie nepoužil, keďže žiadnych znalcov v konaní neustanovil, pričom takého ustanovenie nepredstavuje automatický postup súdu v každom prípade, ale závisí od toho, či takýto postup súd v konkrétnom prípade zvolí z dôvodu jeho potreby v rámci dokazovania. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku nevyplýva, že by okresný súd listinné dôkazy hodnotil ako znalecké posudky, aj odvolaciemu súdu je zrejmé, že okresný súd podľa § 125 ods. 1 OSP stranami v spore predložené posudky znalcov považoval za listinné dôkazy, preto námietka žalobcu 1. neobstojí.

34. Nenariadenie znaleckého dokazovania súdom za účelom zistenia výšky škody bolo podľa odvolacieho súdu správne s ohľadom na závery okresného súdu v tom, že nemal preukázané predpoklady vzniku zodpovednosti za škodu a to porušenie právnej povinnosti, existenciu škody a príčinnej súvislosti medzi nimi, teda základ nároku, pritom takého dokazovanie by bolo zjavne nevhodné a neefektívne a na závere o zamietnutí žaloby, by nič nezmenilo. Uvedená argumentácia odvolacieho súdu sa týka aj nevykonania navrhnutého dokazovania výsluchom znalcov: Ing. Juhosová, Ing. Tokovicsová, Ing. Tatárková, Ing. Višniarovú, Ing. Námethová, Ing. Cíferský, ako aj svedka pána Q., a preto je aj táto námietka žalobcu 1. nedôvodná. Z obsahu spisu odvolací súd zistil, že na pojednávaní dňa 1.3.2016 (zápisnica na čl. 410) navrhol žalobca 1. okrem iného ustanoviť znalca z odboru stavebníctva za účelom zistenia škody za obdobie od 1991 do mája 2010, avšak okresný súd uznesením na pojednávaní navrhnutý dôkaz nepripustil s odôvodnením, že predmetom sporu je náhrada škody a nie ekonomický ekvivalent.

35. Napriek tomu, že žalobca 1. v odvolaní pripustil, že je logické, ak okresný súd nerozvádza záver o príčinnej súvislosti, keď dospel k záveru o neexistencii škody a neexistencii porušenia právnej povinnosti, namieta, že okresný súd nezohľadnil písomné vyjadrenie zo dňa 24.4.2016 (ktoré sa podľa zistenia odvolacieho súdu sa v spise nenachádza, keď v spise je založené podanie žalobcu 1. zo dňa 25.4.2016, ktoré obsahuje aj bod III. K príčinnej súvislosti, v ktorom je poukaz na § 415, § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 86 ods. 1 zákona č. 50/1976 Zb. a ďalej poukaz na skutočnosti, že škodca T. F. porušil právnu povinnosť užívať, resp. udržiavať stavbu v stave, aby nedochádzalo k jej znehodnoteniu, sa jej užívateľnosť čo najviac predĺžila a škoda vznikla v priamej príčinnej súvislosti s neužívaním vecí zo strany T. F., ktorý im užívanie znemožňoval, čo bolo aj dôvodom rozhodnutia o zrušení a vyporiadania spoluvlastníctva. Prístup do rodinného domu im bol umožnený až dňa 22.2.2010 zo strany žalovaných, bolo cieľom T. F. nechať rodinný dom schátrať), s čím odvolací súd nesúhlasí a poukazuje na odôvodnenie napadnutého rozsudku na strane 7, v ktorom prvoinstančný súd uzavrel, že nemá preukázanú príčinnú súvislosť, čo je aj podľa odvolacieho súdu logické a správne, keďže prvoinstančný súd správne uzavrel, že nemá preukázanú výšku škody ani porušenie právnej povinnosti T. F.. Odvolací súd v tejto súvislosti ešte dopĺňa, že zistenie existencie príčinnej súvislosti (kauzálny

nexus) medzi protiprávnym konaním škodcu a vzniknutou škodou, je nevyhnutným predpokladom vzniku zodpovednosti za škodu. Zisťovanie príčinnej súvislosti znamená, že je potrebné z celého reťazca všeobecnej príčinnej súvislosti zisťovať tie príčiny a následky, ktoré sú dôležité pre zodpovednosť za škodu. Súd konkrétne zisťuje - vzhľadom ku konkrétnej škode - či konanie škodcu je príčinou vzniku škody a či skutočne škodu spôsobilo. Príčinnú súvislosť súd nevytvára, túto v kladnom alebo zápornom zmysle zisťuje. V právnej teórii sa vzťah príčinnej súvislosti označuje ako priama väzba javov, v rámci ktorého jeden jav (príčina) vyvoláva druhý jav (následok). O vzťah príčinnej súvislosti ide, ak je medzi porušením povinnosti a škodou vzťah príčiny a následku. Ak bola príčinou vzniku škody iná skutočnosť, zodpovednosť za škodu nenastáva. Otázka príčinnej súvislosti nie je otázkou právnou, ide o skutkovú otázku, ktorá môže byť riešená len v konkrétnych situáciách. Právnym posúdením je vymedzenie, medzi ako ujmu (ako následkom) a ako skutočnosťou (ako príčinou) tejto ujmy má byť príčinná súvislosť zisťovaná. Pre posúdenie vzniku zodpovednosti za škodu má preto zásadný význam otázka, v čom konkrétne spočíva škoda (majetková ujma), za ktorú je náhrada požadovaná. Práve vo vzťahu medzi konkrétnou ujmu poškodeného (pokiaľ vznikla) a konkrétnym konaním škodcu (ak je protiprávne) sa zisťuje príčinná súvislosť. Pri zisťovaní príčinnej súvislosti treba škodu izolovať zo všeobecných súvislostí a skúmať, ktorá príčina ju vyvolala. Pritom nie je rozhodujúce časové hľadisko, ale vecná súvislosť príčiny a následku; časová súvislosť ale napomáha pri posudzovaní vecnej súvislosti (porovnaj R 21/1992). V postupnom slede javov je každá príčina niečím vyvolaná (sama je následkom niečoho) a každý ňou spôsobený následok sa stáva príčinou ďalšieho javu. Zodpovednosť však nemožno robiť závislou na neobmedzenej kauzalite. Atribútom príčinnej súvislosti je totiž „priamosť“ pôsobenia príčiny na následok, pri ktorej príčina priamo (bezprostredne) predchádza následku a vyvoláva ho. Vzťah príčiny a následku musí byť preto priamy, bezprostredný, neprerušovaný; nestačí, ak je iba sprostredkovaný. Pri zisťovaní príčinnej súvislosti treba v dôsledku toho skúmať, či v komplexe skutočností prichádzajúcich do úvahy ako (priama) príčina škody existuje skutočnosť, s ktorou zákon spája zodpovednosť za škodu. (pozri rozsudok NS R sp. zn. 5Cdo/126/2009)

36. Podľa § 417 ods. 1 Občianskeho zákonníka, komu škoda hrozí, je povinný na jej odvrátenie zakročiť spôsobom primeraným okolnostiam ohrozenia, ods. 2 ak ide o vážne ohrozenie, ohrozený má právo sa domáhať, aby súd uložil vykonať vhodné a primerané opatrenie na odvrátenie hroziacej škody.

37. Ustanovenie § 417 ods. 2 Občianskeho zákonníka je ustanovením preventívnej povahy a vyjadruje právo na poskytnutie súdnej ochrany tomu, komu hrozí škoda. Toto právo možno uplatniť proti tretej osobe za predpokladu, že táto osoba je povinná správať sa tak, aby bolo odstránené vážne ohrozenie vzniku škody. Posúdenie, či ide o vážne ohrozenie vzniku škody, závisí od konkrétnych okolností; zákon pojem vážne ohrozenie nedefinuje. V prípade ochrany pred vážnym ohrozením vzniku škody sa možno na súde domáhať vykonania vhodného a zároveň primeraného opatrenia na odvrátenie hroziacej škody. V konaní podľa § 417 ods. 2 OZ musí byť preukázané, že v čase rozhodovania existuje vážne ohrozenie vzniku škody. Nebezpečenstvo škody nemusí hroziť bezprostredne, ale stačí, že môže vzniknúť v budúcnosti (pozri Uznesenie NS SR sp. zn. 8Cdo 270/2014).

38. Odvolací súd nepovažuje námietku žalobcu 1., že svoju povinnosť podľa § 417 Občianskeho zákonníka si splnil tým, keď vyzýval T. F., aby zabezpečil užívanie spoločnej nehnuteľnosti za dôvodnú, keď výzva na užívanie spoločnej nehnuteľnosti, jednoznačne nespĺňa požiadavku tak ako ju má na mysle citované zákonné ustanovenie v odseku 36 (§ 417 ods. 1), ale možno ju subsumovať pod § 139 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

39. S odvolacou námietkou žalobcu 1, že vo veci konal a rozhodol sudca, ktorý mal byť vylúčený, čím sa zasiahlo do jeho práva na prístup (k nezávislému a nestrannému súdu) sa odvolací súd nestotožnil, keď Uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 11NcC/25/2010-123 zo dňa 6.10.2010 bolo rozhodnuté, že (v preskúmvanej veci) sudkyňa JUDr. Alica Vörösová nie je vylúčená z prejednávania a rozhodovania.

40. K námietke žalobkyne 2. týkajúcej neuvedenia dôvodov odmietnutia vykonať žalobcami navrhovaného dokazovanie výsluchom svedkov: F. W., L. W., V. Q. v napadnutom rozsudku odvolací súd uvádza, že faktom je, že napadnutý rozsudok v odôvodnení takého dôvodu neobsahuje, avšak okresný súd si svoju povinnosť podľa § 120 ods. 1 OSP splnil a na pojednávaní dňa 10.5.2016 do zápisnice (na č.l. 456) uznesením predmetné dôkazy nepripustil z dôvodu hospodárnosti a efektívnosti (a to aj za prítomnosti právneho zástupcu žalobkyne 2.).

41. V súvislosti s tvrdením žalobkyne 2., že trvalý pobyt do 2000 osôb (T. B.-sestra T. F., s deťmi T. M. a T. Q.) podľa odpovede Mesta Šamorín zo dňa 4.2.2016 vylučuje, že by nehnuteľnosť nebola užívateľská (čo uviedli aj svedkyne, ktoré ju užívali), čo potvrdzuje tvrdenie žalobcov, že ako menšinový podielový spoluvlastník boli z užívania nehnuteľnosti vylúčení, odvolací súd uvádza, že aj prípadné vylúčenie z užívania (tak ako tvrdia žalobcovia) ešte podľa odvolacieho súdu nepreukazuje existenciu predpokladov vzniku zodpovednosti za škodu, tak ako to má na mysli § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorý okresný súd správne na danú vec aj aplikoval, ale vyplýva z opäť ustanovenia § 139 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ktorý sa však danej veci netýka.

42. Podľa § 415 Občianskeho zákonníka, ktoré je základom generálnej prevencie, je každý povinný pri akomkoľvek počinaní zachovávať vždy taký stupeň pozornosti, ktorý je možné vzhľadom na konkrétnu časovú a miestnu situáciu od neho rozumne požadovať. Toto ustanovenie mu však neukladá povinnosť predvídať každý v budúcnosti možný vznik škody.

43. Všeobecný poukaz žalobkyne na § 415 Občianskeho zákonníka, keď porušenie preventívnej povinnosti sa stáva dôvodom vzniku všeobecnej zodpovednosti za škody, pokiaľ sa nedokáže porušenie povinnosti podľa určitého konkrétneho ustanovenia, či už Občianskeho zákonníka alebo iného zákona je síce správny ale aj podľa názoru odvolacieho súdu len všeobecný poukaz v preskúmvanej veci, že T. F. sa mal dopustiť protiprávneho konania (úmyselného), keď ako majoritný vlastník mal vykonávať údržbu a bežné opravy, nedostatočne preukazuje jeden z predpokladov zodpovednosti za škodu a to protiprávne konanie škodcu (T. F.), keď žalobcovia nielenže nepreukázali, ale ani neoznačili konkrétnu starostlivosť, konkrétnu úpravu, akým spôsobom, kedy, akého druhu a rozsahu nimi označený škodca mal vykonávať a nevykonal. Opäť je však na mieste upozorniť žalobcov, že aj oni ako spoluvlastníci mali z existencie spoluvlastníctva nielen práva, ale aj povinnosti a to aj vo vzťahu k rodinnému domu za účelom predĺženia jeho životnosti.

44. S námietkou žalobkyne 2., že je daná príčinná súvislosť medzi opomenutím právneho predchodcu žalovaných a vzniknutou škodou (preukázanou znaleckými posudkami) odvolací súd nesúhlasí a poukazuje na svoj záver uvedený v odseku 25 a ako aj teoretické východiská posudzovania príčinnej súvislosti.

45. Námietka žalobkyne 2., že žalované výšku škody nijako nenamietali považuje odvolací súd za nedôvodnú a to s poukazom aj na vyjadrenia žalovaných (resp. ich právnej zástupkyne na pojednávaní dňa 10.5.2016 na čl. 457), podľa ktorého žalobcovia neunesli dôkazné bremeno ohľadom požadovanej výšky škody, pričom od počiatku navrhovali žalobu zamietnuť.

46. K námietke žalobkyne 2. o odmietnutí vypočítať znalkyne ako (odborných) svedkov k ich znaleckým zisteniam s tým, že pokiaľ mal okresný súd za nepreukázanú výšku škody znaleckými posudkami zo strany žalobcov, mal vo veci nariadiť znalecké dokazovanie za účelom zistenia výšky škody na nehnuteľnosti odvolací súd už len poukazuje na svoj právny názor v odseku 24.

47. Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

48. Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

49. Podľa judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky, ak súd koná vo veci uplatnenia práva osoby určenej v čl. 46 ods. 1 ústavy inak ako v rozsahu a spôsobom predpísaným zákonom, porušuje ústavou zaručené právo na súdnu ochranu (I. ÚS 4/1994).

50. Podľa § 157 ods. 2 OSP (akt. § 220 ods. 2 CSP), v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania. Stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal, a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo

nevykonali ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

51. Odôvodnenie rozsudku súdu a primerane i uznesenia (§ 167 ods. 2 OSP akt. § 234 ods. 2 CSP) musí mať náležitosti uvedené v § 157 ods. 2 OSP (akt. § 220 ods. 2 CSP). Súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia musí vypořadávať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na výsledky vykonaného dokazovania a zistené rozhodujúce skutočnosti, ale tiež s poukazom na ním prijaté právne závery. V odôvodnení rozhodnutia musí súd spôsobom logicky kompaktným a bez rozporov a vnútorných protirečení vysvetliť, k akým skutkovým zisteniam dospel, ktorú právnu normu a z akých dôvodov aplikoval a ako ju interpretoval. Účelom odôvodnenia je logicky, vnútorne kompaktné a neprotirečivo vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Ak rozhodnutie súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 157 ods. 2 OSP (akt. § 220 ods. 2) je nepreskúmateľné.

52. Spravodlivým prejednaním veci je také súdne konanie, ktoré rešpektuje všetky procesné zásady a princípy, ktoré tvoria súčasť štruktúry základných ľudských práv a slobôd. Podľa nálezu Ústavného súdu I.ÚS 26/94 obsah práva na súdnu ochranu uvedený v čl. 46 ods. 1 Ústavy nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva na súdnu ochranu alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdov. Každé konanie súdu, ktoré je v rozpore so zákonom je potom porušením Ústavou zaručeného práva na súdnu ochranu. Pod odňatím možnosti konať pred súdom treba potom rozumieť závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

53. Odvolací súd poukazuje i na to, že obsah práva na súdnu ochranu v čl. 46 ods. 1 Ústavy SR nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdov. Každé konanie súdu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu ochranu (I. ÚS 26/94). K odňatiu práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy preto dochádza aj vtedy, ak sa niekto domáha svojho práva na súde, ale súdna ochrana tomuto právu nie je priznaná, alebo nemôže byť priznaná v dôsledku konania súdu, ktoré je v rozpore so zákonom (porovnaj III. ÚS 7/08).

54. Námietku žalobkyne 2. o nepreskúmateľnosti napadnutého rozsudku z dôvodu, že okresný súd nedodržel § 157 ods. 2 OSP (v znení do 30.6.2016), keď napadnuté rozhodnutie neobsahuje rozbor úvah, ktorými sa riadil pri svojich záveroch pri svojom rozhodovaní ako aj dôvody odmietnutia nevykonania navrhnutých dôkazov, nepovažuje odvolací súd za dôvodnú. Na tomto závere odvolacieho súdu nič nemení ani skutočnosť, že odôvodnenie napadnutého rozsudku neobsahuje dôvody nevykonania navrhnutého dokazovania, keď odvolací súd už v odseku 38 konštatoval, že okresný súd si splnil svoju povinnosť podľa § 120 ods. 1 OSP a do zápisnice na pojednávaní dňa 10.5.2016 uviedol dôvody nepripustenia návrhov (zo strany žalobkyne 2) na vykonanie dokazovania (hospodárnosť a efektívnosť) a uvedený postup zvolil aj v súvislosti s návrhmi na vykonanie dokazovania zo strany žalobcu 1 (odsek 32). Podľa odvolacieho súdu odôvodnenie napadnutého rozsudku obsahuje žalobkyňou 2. vytýkaný rozbor úvah, ktorými sa okresný súd pri záveroch riadil, a to konkrétne s poukazom na stranu 7 až 10 odôvodnenia, a preto v danej veci neobstojí ani odôvodnenosť poukázania na nález ÚS SR IV. ÚS 115/03.

55. Ani odvolaciu námietku žalobkyne 2. ohľadom toho, že nevykonaním dôkazov potrebných pre rozhodnutie jej bola odňatá možnosť konať pred súdom, nepovažuje odvolací súd za dôvodnú a v tejto súvislosti poukazuje na § 120 ods. 1 OSP (účinný do 30.6.2016), ktoré stanovuje dôkaznú povinnosť strán v sporovom konaní, t.j. povinnosť označiť dôkazy na svoje tvrdenia ale aj oprávnenie súdu rozhodnúť, ktoré z označených dôkazov vykoná. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu a nie strán. V tejto súvislosti je nutné uviesť, že základný princíp nezávislosti súdu je potrebné dôsledne aplikovať aj na postup súdu obsiahnutý v ustanovení § 120 ods. 1 OSP a v každom štádiu konania zväžiť, ktoré dôkazy vzhľadom k uplatňovanému petitu je treba nevyhnutne vykonať pre rozhodnutie vo veci. Takýto výklad uvedeného ustanovenia nie je v rozpore so všeobecne uznávanou a v praxi súdov aplikovanou a nespochybnou skutočnosťou, že súd nie je povinný vykonať všetky dôkazy navrhované strán, keď ich vykonanie (nevykonanie) záleží na jeho hodnotení (§ 132 OSP). Odvolací súd poukazuje

aj na názor Najvyšší súd Slovenskej republiky uverejnenom v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky pod č. 125/1999, v ktorom vyslovil názor, že ak súd v priebehu konania nevykoná všetky navrhované dôkazy, nezakladá to vadu konania v zmysle § 237 písm. f) OSP, lebo to nemožno považovať za odňatie možnosti konať pred súdom alebo za znemožnenie uplatnenia procesných práv, ktoré účastníci mohli uplatniť a boli v dôsledku nesprávneho postupu súdu z nich vylúčení. Ten istý záver zaujal Najvyšší súd Slovenskej republiky tiež v uznesení z 27. novembra 1997 sp. zn. Obdo V 56/98, ktoré bolo uverejnené v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky pod č. 6/2000.

56. S poukazom na uvedené potom možno uzavrieť, že súd prvej inštancie neznemožnil svojím procesným postupom žalobkyňu 2. (žalobcom), aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a to ani tým, že do odôvodnenia rozsudku už neuviedol dôvody zamietnutia návrhov na vykonanie dokazovania ani tým, že nevykonával dôkazy navrhnuté žalobkyňou 2. Podľa odvolacieho súdu prvoinštančný súd nevydal v tomto smere pre strany prekvapivé rozhodnutie a ohľadom nároku žalobcov vykonal na zaplatenie žalovanej sumy dokazovanie v potrebnom rozsahu.

57. I podľa už konštantnej judikatúry tak národných, ako aj nadnárodných súdov súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkmi konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Odôvodnenie rozhodnutia tak nemusí dať odpoveď na každú jednu poznámku, či pripomienku účastníka konania, ktorý ju nastolil. Je však nevyhnutné, aby bolo reagované na podstatné a relevantné argumenty účastníkov konania (porovnaj napríklad rozhodnutia ÚS SR II.ÚS 251/04, III.ÚS 209/04, II.ÚS 200/09 a podobne).

58. S poukazom na uvedené, pokiaľ súd prvej inštancie rozsudkom žalobu žalobcov zamietol, rozhodol vecne správne, a preto odvolací súd s použitím § 387 ods. 1 CSP rozsudok, včítane závislého výroku o náhrade trov konania (odvolacími dôvodmi osobitne nenapadnutého), potvrdil.

59. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 262 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 CSP, pričom v odvolacom konaní úspešným žalovaným 1. a 2. voči žalobcom 1. a 2. priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie osobitným uznesením po právoplatnosti tohto rozhodnutia samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

60. Senát odvolacieho súdu toto rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prevej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).